

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024

nijmegen.nl

Contactpersoon

Bernadette Loosen
b.loosen@nijmegen.nl
T 06 29 65 22 86

Ons kenmerk

E23.000597

Datum 28 maart 2023
Onderwerp Jaarbrief Werk en Inkomen 2022

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de Jaarbrief Werk en Inkomen 2022 (bijlage 1), waarin we u informeren over de ontwikkelingen in ons bijstandsbestand en overige ontwikkelingen rond het beleidsterrein Werk in het afgelopen jaar. In de Jaarbrief gaan we in op de in- en uitstroom in de bijstandsuitkeringen in Nijmegen en de ontwikkeling ten opzichte van vergelijkbare kennissteden. Verder kijken we naar de redenen van in- en uitstroom van deze bijstandsgerechtigden. Ook informeren we u over de voortgang van het eind 2021 gestarte project 'Doe je mee'. Dit project is gericht op het beter leren kennen van (de behoeften van) bijstandsgerechtigden en hen ondersteuning te bieden op meerdere leefgebieden.

Om een versnipperde informatievoorziening over Werk en Inkomen te voorkomen nemen we in onze Jaarbrief Werk en Inkomen 2022 ook regionale informatie op, zoals over de resultaten van WerkBedrijf over 2022, de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA), de regionale aanpak Jeugdwerkgelegenheid en arbeidsmarktinformatie.

Lokaal

Algemeen

We zagen dat de trend van een aantrekkende arbeidsmarkt, een groeiende economie en een verlaging van de bijstandsaantallen in 2021 inzette. Deze heeft zich voortgezet in 2022. In veel opzichten is 2022 een gematigde verlenging van 2021: we staan er beter voor dan vóór de coronacrisis, en ook beter dan aan het einde van 2021. De arbeidsmarkt blijft sterk aantrekken: de werkgelegenheid blijft stijgen en de werkloosheid blijft afnemen. 2022 stond wederom in het teken van een dalende bijstandspopulatie in de gemeente Nijmegen.

Ontwikkelingen bijstand en arbeidsmarkt

In 2020 zagen we als direct gevolg van de coronacrisis na een jarenlange afname weer een stijging in het aantal bijstandsuitkeringen. In 2021 zagen we weer een afname in het aantal bijstandsuitkeringen. In 2021 daalde het totaal aantal uitkeringen namelijk van 7.386 naar 6.917; een afname van 5,8%. Deze daling hield aan in 2022, waarin het totaal aantal uitkeringen daalde van 6.917 naar 6.674; een afname van 3,6%. Het vertrouwen lijkt

hersteld te zijn en de economische groei nam toe. Het CBS stelt dat de economische groei in 2022 tegen de verwachting in opliep tot 4,5%.

In 2021 waren er voor het eerst in jaren meer vacatures dan werkzoekenden. In 2022 werd daarnaast vooral ook het kwalitatieve probleem zichtbaar: de vraag van werkgevers sloot lang niet altijd één-op-één aan op het aanbod van werkzoekenden. De 'mismatch' werd groter. Ook deze trend heeft doorgezet in 2022. Krapte op de arbeidsmarkt is vooral te zien in de sectoren techniek, bouw, ICT, zorg, horeca en detailhandel. Het aantal vacatures is hier groot en er zijn onvoldoende geschikte kandidaten. Het aantal openstaande vacatures eind 2022 in Rijk van Nijmegen bedraagt 7.080, tegenover 6.050 vacatures een jaar eerder. Eind 2020 waren er 4.100 openstaande vacatures in onze regio.

Het aantal bij UWV geregistreerde werkzoekenden met een uitkering (zonder dienstverband) blijft al langere tijd dalen, met ruim 6% ofwel een daling van plm. 1.000 mensen in Rijk van Nijmegen in 2022. Zie hiervoor ook bijlage 1b.

De werkzoekenden van nu zijn veelal kandidaten met een lagere opleiding of zonder startkwalificatie, langdurig werkloos en beschikken over eenzijdige werkervaring. De daling in het bestand van Nijmegen (alle uitkeringen) wordt veroorzaakt door het feit dat veel mensen in deze tijd van een ruim aanbod van vacatures er zelf in slagen werk te vinden en geen beroep hoeven te doen op een bijstandsuitkering. De groep die wel instroomt in de bijstand heeft ondersteuning nodig om aan het werk te komen.

Instroom in de bijstand

We zien dit jaar dat er ten opzichte van 2021 een lagere instroom in een uitkering Participatiewet is: 1.183 in 2022 t.o.v. 1.354 in 2021. Dat is een daling van ongeveer 13%. De meest voorkomende redenen van instroom zijn beëindiging van een studie en overname van een andere gemeente (door verhuizing). Het aantal jongeren dat instroomt in een uitkering is 3% lager dan in 2021. In totaal maken jongeren tot 27 jaar toch nog een derde deel (33%) uit van de totale instroom. Veel jongeren hebben mentale klachten (mede als gevolg van de coronatijd) en voelen zich daardoor belemmerd om te werken. We zetten extra in op deze groep: iedere jongere heeft een eigen, vaste klantmanager bij de afdeling Inkomen. Jongeren worden extra begeleid door middel van een combinatie van zorg-/werktrajecten.

Uitstroom uit de bijstand

In 2022 stroomden 1.430 mensen uit een uitkering; dit is een lagere uitstroom dan in 2021 (1.823) en komt neer op een verminderde daling van 22%. De uitstroom naar werk of een eigen bedrijf is de grootste uitstroomreden en maakt ongeveer 48% uit van de totale uitstroom uit een uitkering. In 2022 bestaat 22% van de uitstroom uit jongeren; dit was 28% in 2021.

De groep 55-plussers stroomt minder gemakkelijk uit. Dit is te zien aan de verlaagde uitstroom voor deze groep (-4% t.o.v. 2021; maakt nu 18% uit van de totale uitstroom). De middengroep van 28-55 jaar zorgt voor iets meer dan de helft van de uitstroom uit de bijstand.

Benchmark kennissteden

Gedurende 2022 zien we een vergelijkbare trend in de bijstandsontwikkeling onder een aantal kennissteden (o.a. Leiden, Maastricht, Enschede, Nijmegen): overal is het bijstandsbestand in 2022 afgenomen. Nijmegen eindigt eind 2022 als gemiddelde gemeente qua afname van bijstandsuitkeringen.

Project 'Doe Je Mee'

In 2020 en 2021 ontvingen gemeenten vanuit het landelijk Steun- en herstelpakket Coronacrisis extra middelen van het rijk voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. We zetten deze middelen meerjarig in. In november 2021 is de gemeente Nijmegen in samenwerking met WerkBedrijf gestart met project 'Doe je mee'. Medio 2022 zijn ook de gemeenten Druten en Mook en Middelaar aangesloten. De gemeente Beuningen doet mee vanaf begin 2023.

We geven de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden via 'Doe je mee' een impuls. De kern is dat we met meer bijstandsgerechtigden persoonlijk in contact komen en hun behoeften op o.a. de leefgebieden werk, participatie, activering, financiële situatie en gezondheid in beeld brengen. Het lijkt reëel om in drie jaar tijd in totaal circa 3.000-4.000 mensen te spreken, in beeld te krijgen én te houden.

Eind 2022 zijn bij 'Doe je mee' met 1.300 mensen de gesprekken afgerond en is een advies opgesteld. Hieruit blijkt dat er een kleine groep (8%) is die doorgeleid kan worden naar WerkBedrijf. Ook is er een groep die kan participeren op een andere manier, zoals vrijwilligerswerk (15%). 31% van de mensen kan nog geen stappen richting participatie of werk zetten vanwege lopende zorg of vanwege het feit dat zorg eerst nog georganiseerd moet worden (8%). 7% heeft te maken met kortdurende problematiek. De overige 30% ziet af van dienstverlening, heeft inmiddels werk gevonden of ontvangt om een andere reden geen uitkering meer, is een eigen bedrijf of opleiding gestart of wordt terug gemeld bij de gemeente omdat er geen werk/participatie of zorg mogelijk is.

Vanaf juni 2022 voeren we een doorlopend klanttevredenheidsonderzoek onder deelnemers aan 'Doe je mee' uit. De eerste beelden daarvan zijn positief. De waardering voor de consulent blijkt uit het rapportcijfer 8,7. Waardering voor het project op overige onderdelen varieert van een 7,7 tot een 9,3.

Regionaal

WerkBedrijf Rijk van Nijmegen

Het aantal kandidaten dat WerkBedrijf begeleidt is het afgelopen jaar afgenomen met 10%. Eind 2021 waren er 3.813 kandidaten in dienstverlening, tegenover 3.647 eind 2022. Dit heeft te maken met een lagere regionale instroom in de bijstand. Van daaruit melden gemeenten logischerwijs minder kandidaten aan voor dienstverlening door WerkBedrijf. Het aantal nieuwe kandidaten zal naar verwachting in omvang niet erg stijgen zolang de omstandigheden op de arbeidsmarkt gunstig zijn voor werkzoekenden.

Tegelijkertijd zien we dat kandidaten die wel gebruik maken van de dienstverlening er niet in slagen om in deze krappe arbeidsmarkt zelfstandig werk te vinden of te behouden. Zij hebben intensieve en langdurige ondersteuning nodig. We zien dat zich bij WerkBedrijf een (stabiele) groep ontwikkelt die langdurig een beroep doet op begeleiding op een werkplek, zoals jobcoaching. Eind 2022 wordt 34% van de kandidaten bij WerkBedrijf op een werkplek begeleid om uitval te voorkomen. Dit zijn vooral kandidaten met een arbeidsbeperking. Dit is te verklaren uit het feit dat sinds 2015 de toegang tot de Sociale Werkvoorziening en Wajong gesloten respectievelijk begrenst is en deze groep terugvalt op de Participatiewet.

De uitstroomresultaten van WerkBedrijf in 2022 zijn lager dan in 2021. Dit blijkt uit het aantal plaatsingen op werk en de uitstroom uit de bijstand naar werk (905 uitstroom uit de bijstand naar werk in 2022 tegenover 1.117 in 2021). De uitstroom bij de vier focusgroepen (jongeren, 55-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking) blijft tevens achter, met uitzondering van de uitstroom van de groep met een arbeidsbeperking; deze neemt iets toe. In de praktijk speelt een grote rol dat werkzoekenden niet één-op-één passen bij de aangeboden vacatures (kwalitatieve mismatch). Er is meer nodig om plaatsingen op werk mogelijk te maken, zoals scholing, training, werkervaring, taalondersteuning etc. Ondernemers blijken steeds vaker bereid hun functie-eisen aan te passen en geven mensen sneller een kans. Begeleiding is langduriger.

In 2022 zijn 280 Nijmegenaren -tegenover 256 in 2021- actief geweest bij 'Op weg naar werk' (voorheen arbeidsmatige dagbesteding). Dit is een kleine stijging. Verder zien we ook een lichte stijging van kandidaten die begeleid worden op de werkplek met behoud van uitkering. Dit zijn ontwikkel- en leer/werktrajecten, waar kandidaten in de praktijk bij een bedrijf hun vaardigheden verbeteren.

N.B. In de Jaarbrief 2022 vindt u geen informatie meer over de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo); deze is nl. sinds 1 oktober 2021 afgeschaft.

Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA)

De projecten van de RTA worden gefinancierd met extra, a-structurele en veelal regionale middelen, zoals subsidies en andere financiële impulsen vanuit het Rijk. De projecten worden gecoördineerd, aangestuurd en gemonitord door de RTA. De RTA is een tactische werktafel die feitelijke samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers tot stand brengt. Aan de tafel komen wethouders Werk & Inkomen en Economische Zaken, ondernemers, vakbonden, onderwijsinstellingen, UWV en WerkBedrijf uit de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen samen om uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt te bespreken én gezamenlijk aan te pakken.

Aanpak Jeugdwerkgelegenheid

Vanwege de coronacrisis heeft de overheid een aantal steun- en herstellepakketten ingevoerd om de economie en de arbeidsmarkt overeind te houden. Een van de vier pijlers uit dit steun- en herstellepakket van de overheid is de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Per arbeidsmarktregio zijn er in 2021 en 2022 door het kabinet middelen beschikbaar

gesteld om een gecoördineerde regionale aanpak vorm te geven voor meerdere jaren. In het Rijk van Nijmegen zijn we hiermee in september 2021 gestart. Speerpunten van de aanpak zijn het wegnemen van fundamentele knelpunten voor arbeidsdeelname en het organiseren van een ketenaanpak. We versterken het netwerk van allerlei partijen die in de regio met jongeren werken, zodat zij niet meer uit beeld raken en de juiste hulp kan worden geboden.

In bijgaande Jaarbrief Werk en Inkomen 2022 en in de daarbij behorende bijlagen vindt u uitgebreide informatie over de onderwerpen die in deze raadsbrief zijn genoemd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen,

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlagen:

1. Jaarbrief Werk en Inkomen 2022
 - 1a. Informatiebrief Regionale Tafel Arbeidsmarkt, maart 2023
 - 1b. Arbeidsmarktinformatie UWV, Rijk van Nijmegen UWV over 2022